

סוכה פרק ראשון סוכה

צב א מיי פ"ה מהל'
טומאה חולצין הלכה
ח:
צב ב ג מיי פ"ה מהל'
סוכה הלכה ז סג
עשין פת טושי"א ח"ט סימן
מרכט סעף יח:

(א) עוקלין פ"ה מ"ה
(ב) ס"ה ז"ב, (ג) [סס],
(ד) [ז"ל אלוטין], (ה) [ז"ל
אלוטר], (ו) ימות סד, ונס
ח' אמר ר' יתחקר, (ז) [ז"ל
אלוטר], (ח) [לקמן ע"ל],
(ט) [לקמן פ"ה], (י) לקמן פ"ה,
(יא) [ז"ל ממחשבה], (ב) [ז"ל
יתחקר לה'], (ג) [ע"י רש"י
מעניי סה ד"ה מסקנ].

הגהות הב"ח

(א) גמרא בשניו מעשה
שהמפעשה מבטל מיד
מעשה ומיד מעשה
ומחשבה אינה מבטלת
לא מיד מעשה: (ב) רש"י
ד"ה שהמעשה מבטל:

מוסף רש"י

יורדין לירי טומאת.
לירי טומאה טומאה (שבת
ח). במחשבה. מחקר
מחשב עליו שיעתה מות
שהוא עשוי ולא יוסף
תיקון גמר, הוא גמר
מלאכתו ומקבל טומאה
(טו) כגון עור מומק
קמנו למנועל עומד וזכי
מקבל טומאה עד שיעשה
המנועל, חשב עליו
לעשותו שלחן, דלתי חסר
שום מלאכה, דהשתא מיד
ראו לשלחן, מקבל טומאה
מיד (תוחות טו) וכן
גולגל כלי, דלמא כהיל
שומעין (חולין סה), כל
שעמד לשוף לשכך ולגרר,
ואמר הסם דלמא חסין
מלאכה הוא וטורח, ואם
חשב עליה שלא לשוף ולא
לשכך, הילאמו מעשה
זו לירי גמר מלאכה
מלאכה ומהל (קדושין טו).
ואין עולין מטומאה.
ממורת טומאה שירדה לן
לאו ע"י מעשה, אלא ע"י
משמלק עליהן אין עליהן
מקבל טומאה (שבת ח).
אלא בשניו מעשה.
שיעשה זה מעשה לקבלת.
שעברס או יתקס, וכן
עבד שלק קבלו טומאה
אין עליהן ממורת קבלת
טומאה שירדה ממחשבה זו
אלא בשניו מעשה, עד
שימלא לשוף לשכך ולגרר
(קדושין טו) מחקר שחשב
על העור לעשות שטיח,
ירי לירי טומאה, ואם
חזר וחשב עליו לרעות
וטמליס לא בטל ממורת
ללי ולא חסר בכך עד
שעין בו אומל, דהו שניו
מעשה (שבת טו). מעשה
מריציא מיד מעשה
ומיד מחשבה. המחיל
לשוף ביטל מהס טומאה גמר
מלאכה לשם בין שירד
לשו ע"י מעשה שהחליקן
וגילה דעמו שאין מחסרין
עוד תיקון בין שירד לו.
ע"י מחשבה (קדושין טו).
מחשבה אינה מריציא.
חשב עליהן לשוף לשכך
אחר שחשב עליהן שלא
לשוף שלא לשכך אין יואלין
מחשבתה הלאוהו (א)
(שם). בעתה פ"ה זלע"י
(יבמות טו) וישיי בהגהות
ה"ח.

יורדין לירי טומאה במחשבה. מי שחשב עליו שזה יהא גמר מלאכתו כגון ששיצדו לדרגה או לדולצקי כיון ששיצדו מקבל טומאה והלמלי עיבדו לרעותו וסנדלין אין מקבלים טומאה עד שיגמרו למלאכה הסנדלין: ואין עולים מטומאתם. ממחשבת תורת קבלת טומאה אין עולין במחשבה כגון עיבדו לשלחן ולדרגה וחישב עליו לרעותו וסנדלין אין מחשבתו מבטלת ממורת קבלת טומאה: **אלא בשניו מעשה.** עד שימן בו אומל: (א) **מעשה מבטל מיד מעשה.** אפילו עשה בו מעשה מוכיח ממחילה לשלחן כגון שקיצו קציבותו לפימותו כיון שנתן אומל בו לחתכו לסנדלין מבטל מעשה ראשון וכל שכן שמוציא מיד מעשה שלל היה זה מעשה: **וכי סימא הני מילי.** דלא מבטלין במרייתא לקמייחא כללים דחשיבי ומשיילא עליו שם כלי במחשבה אינה נוחה להפקיע שמה: **שכנסן.** לקמיה מפרש מאי היא: **טורח.** דגלי דעמיה דלא ינחא ליה זהו וטורח מלקבל טומאה היותה האלה עוד ולא הביאה טומאה על האול עד שגיע טומאה באוכל עצמו: **ור' יופי מטמא.** טעמא מפרש לקמן: **בשלא למאן דאמר.** האי כנסן היינו שהתיר אגדן של עומרין לשון מתבוססת דלמין (יחזקאל טו) מתגוללת כלומר כיון שהתיר אגדן השכלין מתגוללין בגורן לפי שנוחין להתפטר. או לשון כנה דמתרגמינן וחס כנו וית כסיסה (שמות ז) כלומר הכנו לדשן: **שפיר.** לא קשיא לך דלציבה מצית למימר דקיימי רבנן כוותיה כיון שהתיר אגדן דלא הו' אלא כמחשבה בעלמא דגלי דעמיה דלא ינחא ליה צידות שלהן שאין היות ראויות לשכלין אלא כפי לאוגדן זהם והוא מוכח דלא כפי לאוגדן: **אלא למאן דאמר כנסן ממש.** שדשן לידות דרגלי בהמה או במקבט כמו בשמן נכוס קמינו (תהלים מד) נוסקו את חלקמי (ירמיה יב) והכל דליכא מעשה רבה הוא דאמר דקא מטריה רבנן אכל במחשבה לא אמר: **מאי איכא למימר.** דבאזכר לאכילה מוקמת לה להיא דלעיל מאי טעמא דרבנן: **הכא נמי.** פלוגתא דלחריס ורבנן כשכנסן ממש כשנמלק לסיכוך: **האי מאי.** בשלמא גבי פלוגתא דר' יוסי דקא מיירי בגורן איכא למימר טעמא דרבני יוסי דלע"ג דכנסן חזו למיחיה ידות וינחא ליה שיהו מחווצרות באוכל כמו שהן. וטוסות מריליא"ה זלע"י: **הואיל ורואוים להפוך.** ראשי

יורדין לירי טומאה במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשניו מעשה (א) מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה אינה מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה וכי תימא הני מילי כלים דחשיבי אבל ידות דלצורך אכילה יניהו במחשבה נעשה ובמחשבה סלקא והתנן (ב) כל ידות האוכלין שבססן בגורן טהורות (ג) (ור' יוסי מטמא) בשלמא למאן דאמר כנסן התיר אגדן שפיר אלא למאן דאמר מאי כנסן כנסן ממש מאי איכא למימר הכא נמי שבססן ממש אי הכי מאי טעמיהו דאחרים דאמור רבי יוסי דתנן (ד) רבי יוסי מטמא האי מאי בשלמא התם טעמא דרבי יוסי חזיא לכדרכי שמעון בן לקיש דאמר רבי שמעון בן לקיש הואיל וראויות להופכן בעתה אלא הכא למאי חזיא רבי שמעון בן לקיש בגייליהו גופא כל ידות האוכלין שבססן בגורן טהורות ורבי יוסי מטמא מאי כנסן רבי יוחנן אמר כנסן ממש (ה) (אליעזר) אומר התיר אגדן בשלמא לרבי (ו) (אליעזר) דאמר בססן התיר אגדן היינו דמטמא רבי יוסי אלא לרבי יוחנן דאמר בססן ממש אמאי מטמא רבי יוסי א"ר שמעון בן לקיש הואיל וראויות להופכן בעתה (א"ר (ז) (אליעזר) למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר לומר לך מה עתה זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום אף תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה ממדת אכזריות למדת רחמנות: **מתני'** (ח) מסככין בנסרים דברי רבי יהודה ורבי מאיר באוסר (ט) נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו: **גמ'** אמר רב מחלוקת בנסרין שיש בהן ארבעה דברי מאיר אית ליה גורת תקרה ורבי יהודה לית ליה גורת תקרה אבל בנסרין בהן ארבעה דברי הכל כשרה ושמואל אמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה אין בהן ארבעה ואפי' פחות משלשה הא קנים בעלמא יניהו א"ר פפא הכי קאמר יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה פחות משלשה דברי הכל כשרה מ"ט קנים בעלמא יניהו כי פליגי משלשה עד ארבעה מר סבר כיון דליתנהו שיעור מקום לא גזרינן ומר סבר כיון דנפקי להו מתורת לבוד גזרינן תנן נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו בשלמא לשמואל דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה משום הכי לא יישן תחתיו אלא לרב דאמר בשיש בהן ארבעה מחלוקת אבל אין בהן ארבעה דברי הכל כשרה לר' יהודה אמאי לא יישן תחתיו מו סברת דברי הכל היא סיפא אתאן לרבי מאיר תא שמע (י) שני סדינין מצטרפין שני

כל ידות האוכלין שבססן בגורן טהורות. משנה היא פ"ק דעוקלין (מ"ה): **בעתה.** כפרק הצא על יצמתו (יצמות דף סד). פי' צקונטרס עתה פ"ה זלע"י ולא יתכן דללא ידות נמי יכול להפך זה את המצוה והיא נקראת רחם שמתרין זה את המצוה מן המון שלה דכתיב (ישעיה ז) אשר זורה צרחת וצמורה וכו' פירשפורק"א (אוכן עיקרי):
א

לעזי רש"י
מריציא"ה (מציירי"ש).
מוכס, מוכה.
פורק"א. קלשון.

רבינו הגנאל

יורדין לירי טומאתן
במחשבה ואין עולין מיד
טומאתן אלא בשניו
מעשה מבטל מיד
מעשה ומיד מעשה,
ומחשבה אינה מבטלת
לא מיד מעשה ולא
מיד מעשה. פי' עור
היה, חושב עליו להיות
כלי ואם נעשה בו
טומאה נטמא, אבל אם
היתה טומאה וחישב
לעשות עור, אינה יוצאה
מתורת כלי במחשבה
עד שיעשה בה מעשה.
כדתנן שלחן שנטלה אחת
מרגלי טהורה כו' (ז) והו'
פירושו כל הירדין לירי
טומאה במחשבה, אין
עולין מיד טומאה אלא
בשניו מעשה, וכי תימא
ידות האוכלין במחשבה
גיאי להו, והתנן בפרק
ראשון בעוקלין כל ידות
האוכלין שבססן בגורן
טהורין, כלומר הכניסן
לאוכלין ועלמך עליהן
בגורן טהורין, ור' יוסי
מטמא, פסיגא של אשכול
שירקנה טהורה, שירי בה
רגיני אחד טמאה, פי'
בססן פסוק, דברסי' בע"ז
כיצד מבטלה, קטע ראש
חונה, ספה, והוא כמו
אונת, ואמרינן בשלמא
לר' אלעזר דאמר להתיר
איגורן, הנה במחשבה
נתנן טהורות אליבא
דרבנן, שפיר, אלא לר'
יוחנן דאמר בססן ממש,
סבירא להו, דאף על
גב דעבד בהו מעשה
לבוטא אין תסלקת תורת
טומאה מתן אלא בשניו
מעשה, מאי טעמיהו
דרבנן דמתורי הכא
במחשבה בלבד, ושנינן
הכא נמי רבנן דאמרי' אם
פסולת מרובה על האוכלין
טהורה, שססן משם
הוא מעשה, ואקשינן
אי הכי מאי טעמיהו
דאחרים דפסלי, הא עבד
בהו טהורות ובלתינהו.
ושנינן אחרים כו' יוסי
סבירא להו, דאף על
גב דעבד בהו מעשה
במחשבה וראוי להפכן
בעתה, לא בטלה (תורת)
ידות מיניהו, אחרים נמי
סבירי כיון דלתי סתר
לה לשכך חזו למנקט
להו מגייליהו, לא בטלי.
תיגוס לקושש קש לבבא
גילי, למה נמשלה תפלת
צדיקים כעתה, שנאמר
ויתר יצחק לה' (גנר).
(שם). כעתה פ"ה זלע"י
(יבמות טו) וישיי בהגהות
ה"ח.

השכלים: **עשיר.** עד ידי הידות. עמר פורק"א. והלמלא הידות אין נוחין להפכן זה דמתוך שהם קצרים יואלין מצין צ' עוקליה של עמר ושנמטין ממנה והוא כשכנסן מחלתן לא לנטלן נמכוין אלא לרכיך: **אלא הכא.** דבעי להו לסקך: **למאי חזו.** ידות אוחלים משכנסן ואינן אגודות צפן: **בגיליהו.** צקשין שלהם יאחוס וינטלו ראשי השכלים עמהם: **משום הכי מטמא רבי יוסי.** דקסבר מעשה זוטא לא בטלה מורת ידות מיניהו. שאלתי את מורי מגופה דמשנה דמייתי אגז גררר בשמעתי מי שייך למימי גופא דכרגי במימרות האמוראים ואמר לי רבי משום דהך משנה מן הטהרות שאין מהם שום גמרא בעולם ולא מפורשת כשאר המשניות לפיכך נהגה הש"ס לומר גופא כדי לפרש: **למה נמשלה כו'.** אגז דאמר הואיל וראויות להפך צעתה נקט נמי הא מלתא למה נמשלה כו' דכתיב ויתער (ז) (אלה ה') (בראשית כה) ויתער לו (סס): **מתני'** מסככין בנסרים. בגמרא מפרש פלוגתיהו: **נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים.** בגמרא מפרש מאן קתני לה: **ועלזד שלא יישן תחתיו.** דנסך רחב ד' סך פסול הוא דלאמר בגמרא לרז אליצא דר' מאיר ולשמואל לרזי הכל וסוכה כשרה ובגון דיהביה אלל הדופן דסך פסול אינו פוסל לו' הכא אלא כד' אמות דלמרינן דופן עקומה: **גמ'** מחלוקת בנסרים שיש בהן ארבעה טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו אבל יש בהן ארבעה טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו מו סברת דברי הכל היא סיפא אתאן לרבי מאיר תא שמע (י) שני סדינין מצטרפין שני

מחלוקת, ר' מאיר גזר הני משום תקרה, סבר מאן דחזו דמכשרין בנסרים שיש בהן ד' טפחים אחי לאכשורי תקרה, ור' יהודה לא גזר. יהודה סבר כיון דלית בהו ד' טפחים דיאנון מקום לא גזרינן, ור' מאיר סבר כיון דנפקי משלשה דהוא לבוד גזרינן. ואקשינן עליה דרב מתני', דתנן גזר עליה נסר שרחב ד' טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו. קס"ד מתני' דברי הכל היא, קשיא לרב דאמר בשיש בהן ד' טפחים ר' יהודה מכשיר לא הכי לר' יהודה דנסר פסול הוא. ומשני רב, הא מתני' לאו דרבי ר' יהודה היא אלא ר' מאיר היא דאית ליה גורת תקרה, ורבי יהודה פליג ואמר כשרה וישן תחתיו. תא שמע שני סדינין מצטרפין

(א) נראה דהו כמב לפיכך על סיפא דמתני' דמעשה אינה מוציאה אפילו מיד מעשה דלייתו כל היורדין וכו'.